

مگس میوه زیتون یکی از مهمترین آفات زیتون در دنیا است که در سال ۱۳۸۳ در کشور ما ظاهر و خسارت های زیادی را به خصوص در بدو ورود به کشور ایجاد نمود (۱۴ استان آلوده در سال ۱۳۸۴). این آفت در حال حاضر برای استان های مازندران، گیلان، قزوین و زنجان آفتی همگانی و برای سایر استان ها قرنطینه داخلی محسوب می شود. کاهش محصول توسط مگس زیتون گاهی حتی تا ۱۰۰ درصد نیز می رسد ولی آلودگی شدید معمولاً خسارت ۴۰-۳۰ درصد است.

خسارت:

این مگس تخم های خود را زیر پوست میوه می گذارد. لارو آفت از گوشت میوه تغذیه نموده و کانال های ناشی از تغذیه باعث نفوذ عوامل پوسیدگی می شوند و در نتیجه میوه ها پوسیده و کپک زده می شوند. این مگس همچنین قادر به انتقال بیماری شانکر باکتریایی زیتون *Pseudomonas savastanoi* pv. *savastanoi* می شود.

شکل شناسی:

حشره بالغ چهار تا پنج میلی متر طول، سر به رنگ زرد مایل به قرمز که در قسمت صورت کم رنگ تر است. در قسمت بالای شاخک دو لکه سیاه رنگ دیده می شود. سینه به رنگ زرد مایل به قرمز با پشت سیاه رنگ است که توسط چهار نوار خاکستری احاطه می شوند. موهای سطح بدن زرد رنگ است. سپرچه زرد رنگ پریده، پاها زرد مایل به قرمز و بال ها شفاف با رگبال های مشخص و یک لکه سیاه رنگ در انتهای آن، شکم به رنگ قهوه ای بلوند که در حاشیه جانبی بندهای یک تا چهار آن دو لکه سیاه رنگ با اندازه های متفاوت دیده می شود.

تخم سفید رنگ، کشیده با میکروپیل برآمده در قسمت انتهایی عقبی، ۷/۰ میلی متر طول و ۲/۰ میلی متر عرض دارد.

لارو در حداکثر رشد به طول ۷-۶/۵ میلی متر و عرض ۱/۷-۱/۲ میلی متر می رسد. لاروها اگر از زیتون سبز تغذیه کنند به رنگ سفید روشن و اگر از زیتون سیاه تغذیه کنند به رنگ ارغوانی کثیف دیده می شوند. سر لارو دوزنقه ای دارای دو شاخک سه بندی و قطعات دهانی همانند سایر مگس ها است.

شفیره تخم مرغی، زرد تا قهوه ای رنگ، حدوداً ۴/۵ - ۴ میلی متر طول و بندهای لارو سن آخر مشخص است.

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان حفظ نباتات

مگس زیتون *Bactrocera oleae* (Rossi), Diptera: Tephritidae

معاونت قرنطینه و بهداشت گیاهی

مدیریت تدوین ضوابط، استانداردها و برنامه های کنترل

۱۳۹۹

مدیریت آفت:

- پیشگیری از آلودگی با اعمال اقدامات قرنطینه از جمله ممنوعیت ورود و حمل میوه از مناطق آلوده
- بدام اندازی اندازی انبوه آفت با استفاده از جلب کننده غذایی پروتئین هیدرولیزات و فرمون (۵۰-۱۰۰ تله در هکتار)، پد های آمونیومی و حتی کارت زرد (یک کارت در هر درخت)
- پروتئین مسموم پاشی درختان (دو متر مربع از هر درخت) در زمان طغیان آفت
- شخم و بیل زدن زیر درختان در زمستان و یخآب زمستانه
- جمع آوری میوه های آلوده و امحاء آنها
- استفاده از روش نر عقیمی

زیست شناسی:

مگس ماده هنگامی که زیتون مناسب تخمگذاری است به این گیاه جلب می شود و میوه های تازه تشکیل شده نمی توانند جلب کننده حشرات ماده برای تخمگذاری باشند. زیتون های تحت آبیاری و یا ارقام میوه بزرگ مانند میوه های کنسروی زودتر از زیتون های بدون آب یا ارقام با میوه کوچکتر آلوده می شوند. تخم های مگس زیتون اغلب زیر پوست میوه هایی که هنوز مورد تخمگذاری قرار نگرفته اند، گذاشته می شود. تخم ها از ۲۰ روز در دمای ۱۰ درجه تا ۳ روز در دمای ۳۲ درجه سانتیگراد تفریخ شده و لاروهای خارج شده به مدت ۳۷ روز در دمای ۱۲ درجه تا ۹ روز در دمای ۳۰ درجه سانتیگراد تغذیه می کنند. شفیره های نسل های غیر زمستان گذران در میوه و شفیره زمستان گذران در خاک در زیر درخت میزبان ایجاد شده و حشرات بالغ در تمام طول سال ظاهر می شوند. حشرات بالغ بیشتر در سمت آفتابگیر درخت یافت می شوند.

روش انتشار آفت:

مگس زیتون دارای قدرت انتشار در مسافت های طولانی چهار تا ۱۰ کیلومتری است که بستگی به شرایط آب و هوایی، پستی و بلندی ها و قابلیت دسترسی به میوه دارد و باد می تواند این مسافت را بیشتر نماید. انتقال میوه آلوده و در مواردی بسیار محدود خاک حاوی شفیره عامل انتقال است.

ردیابی آفت:

ردیابی با استفاده از جلب کننده فرمونی حشره همراه کارت های زرد، پروتئین هیدرولیزات داخل تله های مک فیل و یا بطری های پلاستیکی مقدور می باشد. کارت زرد به تنهایی توان ردیابی مناسبی ندارد اما در مبارزه و در صورت محدود بودن امکانات استفاده می شود. جستجوی درختان به خصوص بخش آفتابگیر درخت (سمت جنوب) و یافتن میوه های دارای لکه (محل تخمگذاری و یا خروجی لارو) نیز اهمیت دارد. مخمر تورولا نیز توصیه می شود. تعداد دو تله در هر هکتار ایستگاه پیش آگاهی توصیه می شود.